

Kursplan för

Assistentutbildning på distans

med inriktning mot arbete som elevassistent och personlig assistent

Omfattning

40 veckor heltidsstudier på distans inkluderande 6 veckors yrkespraktik.

Behörighet

Grundläggande behörighet för yrkeshögskola med särskild behörighet motsvarande svenska 2 eller svenska 2 som andraspråk.

Lägsta antagningsålder 20 år

Syfte

Utbildningen syftar till att den studerande fördjupar sina kunskaper om människor med funktionsnedsättning, deras situation och förutsättningar sett ur ett helhetsperspektiv. Vidare ska den studerande fördjupa kunskapen om sin egen yrkesroll och sitt kommande yrkesområde.

Arbetsformer

Utbildningen genomförs på distans med gemensamma träffar på Ädelfors folkhögskola. Träffarna är obligatoriska.

Mellan träffarna bedrivs självstudier, enskilt och i grupp.

Vår pedagogiska metod utgår ifrån tanken att lärande skapas genom reflekterande samtal och aktiv bearbetning (processarbete) utifrån frågeställningar och situationer som väntar i den kommande yrkesutövningen.

Vi betonar utveckling mot ett självständigt lärande samtidigt som alla bidrar och ansvarar för varandras lärande. Detta betyder att man är närvarande och väl förberedd vid de gemensamma träffarna på skolan, samt aktivt deltar i och tar ansvar för det arbete som på olika sätt bedrivs mellan träffarna.

Utbildningens innehåll

Utbildningen är indelad i teman med syfte att bearbeta och fördjupa centrala moment i assistentyrket.

Yrkesområdet/yrkesrollen

Temat syftar till

- att ge en generell överblick över assistentens totala yrkesområde
- att fördjupa kunskaperna om offentlig och privat sektor
- att ur ett historiskt-, nutida- och framtidsperspektiv fokusera på den funktionsnedsattes ställning och förutsättningar i samhället
- att tydliggöra intentioner med och betydelsen av aktuell lagstiftning och regelverk runt den som har funktionsnedsättning, bl.a. LSS, SoL, HoS, Skollagen och övriga styrdokument, FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna samt Barnkonventionen och Salamancadeklarationen.

I temat arbetar vi med forskningsuppgifter ute i samhället för att skaffa oss en uppfattning om vad assistentyrket innebär. Genom studiebesök och intervjuer får vi kunskap om vilka våra arbetsgivare är, hur organisationen ser ut, vilka arbetsuppgifter som väntar och därmed också vilka kompetenser jag behöver ha med mig i yrket.

Vi genomför undersökningen i offentlig och privat sektor inom omsorgs- och utbildnings-verksamhet. I teoridelarna fördjupar vi oss i omsorgens och skolans historia, nationell och internationell lagstiftning, FN:s deklaration om mänskliga rättigheter, Barnkonventionen, Salamancadeklarationen samt övriga regelverk och styrdokument som finns för resp. område. Vi lägger stor vikt vid sekretess och tystnadsplikt samt rapporterings- och anmälningsplikt.

Människan del I - Utvecklingspsykologi

Temat syftar till

- att ge kunskap om människans behov och förutsättningar
- att tydliggöra ev. konsekvenser som olika typer av funktionsnedsättningar kan medföra för utvecklingen
- att ge grundläggande kunskaper om kommunikation, konfliktförståelse och konflikthantering samt motiverande samtal (MI) och salutogent förhållnings-sätt
- att ge kunskap om kriser och krishantering samt ge en förberedelse för att på ett bra sätt kunna möta människor i kris
- att ge redskap för hur den studerande i sin kommande yrkesroll möter och hanterar krav, förväntningar och svåra situationer

Vi studerar människans utveckling från fostertiden till ålderdomen utifrån olika teoretiska perspektiv t.ex. Freud, Erikson, Bowlby, Mahler, Piaget, Vygotskij samt det behavioristiska perspektivet. Utvecklingen studeras ur fysiskt, kognitivt och socioemotionellt perspektiv för olika åldersgrupper. Socialisationsprocessen ägnas särskild uppmärksamhet.

Ovanstående behandlas dels utifrån det s.k. normalfallet och dels utifrån perspektivet att man har någon form av funktionsnedsättning, medfödd eller förvärvad. Konsekvenser för utvecklingen tydliggörs och utifrån detta diskuterar vi assistentrollen utifrån ett socialpedagogiskt synsätt.

I temat ingår även kris och krishantering, kommunikation, konflikt och konfliktförståelse samt salutogent synsätt (KASAM) och motiverande samtal(MI).

Människan del II – Grundläggande pedagogik och specialpedagogiska

frågeställningar

Temat syftar till

- att introducera i grundläggande pedagogiska frågeställningar, riktningar och arbetsmodeller
- att bearbeta ovanstående utifrån den egna yrkesrollen samt reflektera över och skapa sin egen pedagogiska modell
- att ge grundläggande kunskaper i visuell, strukturerad pedagogik och andra specialpedagogiska modeller/metoder relaterade till olika typer av funktionsnedsättningar.

I temat arbetar vi med grundläggande pedagogiska modeller och teorier samt studerar ett antal pedagoger som haft/har betydelse för vårt samhälle. Bland dessa kan nämnas Paolo Freire, Anton Makarenko, John Dewey, Celestine Freinet, Maria Montessori, Rudolf Steiner, A S Neill, Jean Piaget, B F Skinner, Lev Vygotskij, Arnold Gesell, Friedrich Fröbel, Loris Malaguzzi och Ellen Key.

Dessutom arbetar vi med några pedagogiska modeller/metoder; Strukturerad, visuell pedagogik, LIP (Lösningssinriktad pedagogik), Jag-kan-metoden (Ben Furman), sociala berättelser m.fl. Howard Gardners teorier om multipla intelligenser ingår också i temat. Deltagarna formulerar utifrån hela utbildningens olika teman sin egen pedagogiska profil. (MEPP) som ett större individuellt arbete. Studiebesök på skolor med specialpedagogisk inriktning genomförs också utifrån deltagarnas intresseområden.

Diagnoskunskap

Temat syftar till

- att ge en generell kunskap avseende ett antal funktionsnedsättningar, i huvudsak inom LSS personkretsar, samt fysiska, psykiska och sociala konsekvenser av dessa
- att vid närträff koppla dessa till relevanta rehabiliteringsåtgärder träningsinsatser och pedagogiska modeller
- att ge möjlighet till individuell fördjupning utifrån intresseområden

Temats syfte är att ge generell kunskap om ett antal funktionsnedsättningar samt fysiska, psykiska och sociala konsekvenser av dessa. Vi arbetar både ur pedagogisk, fysioterapeutisk och arbetsterapeutisk synvinkel i teori och praktik. Vi fokuserar diagnoser inom LSS personkretsar.

Samhälle – Arbetsrätt och arbetsmiljö

Temat syftar till

- att ge generell kunskap om rättigheter och skyldigheter på arbetsmarknaden
- att ge kunskaper om lagar och bestämmelser om arbetsmiljö och säkerhet med inriktning mot yrkesområdet
- att skapa förståelse för arbetsmiljöns betydelse samt ge kunskaper om hur man kan påverka sin egen och andras arbetsmiljö för att förhindra ohälsa och hur man bidrar till att skapa goda arbetsförhållanden

Temat innehåller kunskapsinhämtande om assistentens rättigheter och skyldigheter på arbetsmarknaden och behandlar aktuella avtal och lagstiftning. Arbetsmiljö och säkerhet utifrån yrkesområdets krav och lagstiftning.

Etik och värdegrundsfrågor

Temat syftar till

- att skapa insikt om och förståelse för hur man genom eftertanke och medvetna ställningstaganden kan forma en tydlig, professionell yrkesroll
- att skapa förståelse för och kunskap om synen på människor med funktionsnedsättning både ur ett nationellt och ur ett globalt perspektiv samt hur vi förhåller oss i vår yrkesroll i det mångkulturella samhället
- att ge ökad kunskap om bemötande på brukarens/elevens villkor samt ett socialpedagogiskt förhållningssätt

Etiktemat är uppdelat i fyra delkurser; Basetik, Bemötande och förhållningssätt, Mångfald samt Yrkesetik.

1. Basetik: Deltagarna arbetar med att tydliggöra sina egna grundläggande värderingar samt de dominerande värderingarna i omvärlden. Detta sker genom olika övningar samt diskussioner och reflektioner över olika etiska dilemman som kan uppstå i den framtida yrkesrollen. Livsfrågor samt traditionella etiska grundnormer behandlas också inom delkursen.

2. Bemötande och förhållningssätt: I den här delkursen ägnar vi särskild uppmärksamhet åt bemötandefrågor med fokus på mötets betydelse för att skapa bärande relationer. Modeller för hur vi i vår yrkesroll kan bemöta människor som befinner sig i utsatta situationer, i beroendeställning eller av olika anledningar befinner sig utanför samhällets gemenskaper eller i riskzon för att hamna i utanförskap, är centralt i delkursen.

3. Mångfald: Vi fokuserar på den dubbla utsatthet som det innebär att vara invandrare och dessutom ha en funktionsnedsättning. Reflektioner över vår etniska mångfald och dess konsekvenser för yrkesrollen står i centrum, inte enbart förhållandet till en brukare/elev med annan etnisk bakgrund utan också rollen som arbetskamrat och kollega till en assistent från en annan kultur.

4. Yrkesetik: I delkursen arbetar vi med den professionella yrkesrollen och de etiska krav som ställs på assistenten. Professionellt förhållningssätt och yrkesetiska problem eller konflikter behandlas också. Deltagarna försöker tydliggöra sitt uppdrag/kärnan i yrkesrollen samt formulera några yrkesetiska regler för assistenter.

Under etiktemat behandlas även metoden lågaffektivt bemötande som ett redskap vid mötet med problemskapande beteenden i olika verksamheter. Vi behandlar olika situationer som kan uppstå både inom skola och inom omsorgsverksamhet för att kunna förebygga och hantera dessa beteenden.

Verktyslådan

Temat syftar till

- att tillföra kunskap och praktiska verktyg som kan anses relevanta för assistentens yrkesområde
1. Grundläggande vård och omsorg
 - grundläggande kunskaper i vård och omsorg ur ett assistentbehov/-perspektivInnehåller: vårdtagarens personliga hygien, delegering, läkemedelshantering, smitta och smittspridning, mat och dryck, elimination, livsviktiga funktioner, komplikationer vid orörlighet,

epilepsi, diabetes, lagar i vård och omsorg, social dokumentation samt vård vid livets slut.

2. Kroppen som arbetsområde och redskap
 - grundläggande kunskaper i anatomi, rörelselära, diagnoser, ergonomi och arbetsmiljö
 - lyft-och förflyttningsteknik, kontrakturprofylax samt taktill massage
3. Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar
 - diagnosgenomgång samt visuell, strukturerad pedagogik
4. Att möta människor med förvärvad hjärnskada
 - elementär neuroanatomi, neuropsykologi och aktivitetsanalys
 - diagnoser inom området
5. Friluftsmetodik/ friskvård och hälsa
 - grundläggande kunskaper om skapandet av meningsfull fritid, friluftsbaserade aktiviteter samt handikappidrott
 - rullstolsteori, köregenskaper, sittställningar, rullstolsteknik och rullstolsservice
 - träningsverksamhet i pool och gym
 - kost- och träningstips för assistentens målgrupp
 - hjärt-lungräddning och akut omhändertagande, hjärtstarter
6. Teckenkommunikation
 - grundläggande översikt om tecken som stöd
7. Personskydd – att hantera och förebygga hot-och våldsituationer
8. Sex-och samlevnadsfrågor (seminarium/workshop)

Praktik

Praktik ska under läsåret genomföras med motsvarande sex veckors heltidsarbete, vilket innebär minst 230 timmar. Praktikplatserna ska godkännas av utbildningsanordnaren och en ansvarig handledare ska finnas på praktikplatsen. Praktikens förläggning sker i samråd med handledare på utbildningen. Om deltagaren under studietiden har fast anställning eller ett längre vikariat inom yrkesområdet kan detta ersätta praktik. Detta bedöms av utbildningsanordnaren och verifieras med tjänstgöringsintyg från arbetsgivaren.

Examensarbete

Temat syftar till

- att medvetandegöra och formulera ett personligt pedagogiskt förhållningssätt för att därigenom tydliggöra sin yrkesroll. Arbetet bygger på samtliga teman i utbildningen.
- att ge den studerande möjlighet till fördjupning av ett område som befinner sig intressant.
- att träna sig i rollen som kunskapssökare i en föränderlig värld.
- att ge individuell "spets" till utbildningen.
- att för yrkesområdet/-rollen relevant "ny" kunskap inhämtas.
- att nya intressanta forskningsområden upptäcks.
- att man genom studiekamraternas arbeten får en större insikt om innehållet och omfattningen av yrkesrollen/-området.

Kursdeltagaren genomför två mera omfattande, individuella fördjupningar; en under temat pedagogik och en som fokuserar på yrkesrollen kopplad till en specifik funktionsnedsättning eller problematik i en relevant verksamhet. Detta görs som en spetskompetens i utbildningen.

Som alternativ till en skriven rapport kan deltagaren välja att genomföra ett s.k. "skarpt projekt" med anknytning till sitt yrkesområde. Det kan vara att genomföra en aktivitetsdag, en aktivitet för samarbete och gruppgemenskap eller annan relevant aktivitet med en målgrupp inom yrkesområdet. Ett alternativ kan vara att t.ex. göra en pedagogisk profil för en eller flera elever för att anpassa lektionssal, grupprum, lektioner m.m. för en viss funktionsnedsättning. Det förekommer också att deltagaren på uppdrag av sin arbetsgivare gör någon form av forsknings-/utredningsarbete utifrån assistentens yrkesroll.

Kurslitteratur

Se separat litteraturlista

Former för bedömning

Examination sker fortlöpande under utbildningen via inlämnade arbetsuppgifter och genomförande av diskussions- och seminarieuppgifter.

Utbildningsbevis

När utbildningens samtliga delkurser och moment är godkända utfärdar skolan ett utbildningsbevis. Detta kompletteras med ett dokument över de delkurser som ingår i utbildningen samt information om praktikplatser och examensarbete. Icke godkända delkurser/moment kan kompletteras inom en ett-årsperiod efter avslutad utbildning. Utdrag över fullgjorda delar av utbildningen kan erhållas vid utbildningens slut om inte samtliga kursdelar är godkända.

Utvärdering

I utbildningen ingår utvärdering efter varje tema. Denna ska vara vägledande för genomförande av pågående delkurs samt för utveckling och planering av kommande kurser.

Efter avslutad utbildning genomförs en utvärdering av hela utbildningen där varje deltagares personliga utveckling och måluppfyllelse står i centrum.